

Kritériá hodnotenia záverečných (bakalárskych, diplomových) prác 2018

Hodnotenie záverečných prác, ktoré sa zverejňuje v AIS-e, vychádza z celofakultnej schémy. Posudzovateľ vyplní všetky kolónky formulára *Posudok záverečnej práce* krátkym textom a pridelí body v stanovenom rozsahu. Súčet bodov (max. 100) dáva výsledné hodnotenie A-Fx.

Posudzovateľ nemusí explicitne odpovedať na všetky nižšie položené otázky, z posudku však musia byť jasné **dôvody hodnotenia**. Posudok má byť **stručný**, mal by však adresovať všetky zásadné pozitíva aj negatíva práce. Výhrady musia byť relevantné zameraniu práce a paradigme, v súlade s ktorou autor práce postupoval.

1. Formálna stránka práce (členenie, jazyková stránka, grafická a estetická úprava, úroveň odkazovania): 0-15 bodov

Posudzuje sa súlad práce so *Smernicou rektora o základných náležitostiach záverečných prác, rigorózných prác a habilitačných prác, kontrole ich originality, uchovávaní a sprístupňovaní na Univerzite Komenského v Bratislave*

[https://uniba.sk/fileadmin/ruk/legislativa/2018/Vp_2018_07.pdf]

Osobitne sa zohľadňuje:

- **Členenie práce.** *Je logické a prehľadné, nadväzujú jednotlivé časti na seba, nechýbajú niektoré z povinných častí práce?* Smernicou rektora vymedzená úvodná časť práce musí spĺňať všetky formálne náležitosti. Hlavnú textovú časť člení smernica na úvod, jadro, záver a zoznam literatúry, čo je príliš všeobecné a v žiadnom prípade nejde o záväznú názvy kapitol. Členenie tejto časti treba posúdiť z hľadiska jeho adekvátnosti obsahu práce. Musí však obsahovať teoretické východiská, ciele, v prípade výskumu výskumné otázky, resp. hypotézy, opis sledovanej vzorky a vo všetkých typoch prác použité metódy, dosiahnuté výsledky, diskusiu s inými autormi, závery a literatúru. Tzv. záverečná časť (v zmysle smernice rektora napr. register, životopis autora ap.) je nepovinná. Posudzuje sa aj vhodnosť zaradenia a kvalita prípadných príloh.
- **Proporčnosť jednotlivých častí výskumnej práce.** *Je pomer medzi časťou zameranou na prehľad literárnych poznatkov a sformulovanie teoretických východísk a časťou venovanou vlastnému výskumu a jeho výsledkom vyvážený?* („Správny“ pomer nemožno jednoznačne určiť, no úvodná časť by mala tvoriť približne tretinu a nemala by prevýšiť polovicu textu výskumnej práce.)
- **Práca s literatúrou.** *Sú citácie a zoznam literatúry spracované v súlade s najnovšou normou APA?* Dôležité je, aby autor konzistentne používal jednotný spôsob citácií i bibliografických záznamov, ktoré musia obsahovať všetky povinné údaje. Zoznam literatúry by mal korešpondovať s prameňmi citovanými v texte (v literatúre by nemali chýbať žiadne z citovaných prameňov, a naopak by nemala obsahovať pramene, ktoré autor v texte nevyužil).
- **Formálna a grafická úprava.** *Je práca editovaná prehľadne (riadkovanie 1,5), so zreteľne oddelenými kapitolami, odsekmi, tabuľkami a obrázkami? Sú tabuľky a obrázky (grafy) číslované a majú výstižný názov? Obsahujú všetky údaje, aby boli zrozumiteľné aj bez hľadania súvislostí v texte?*

- **Jazyková stránka.** *Aká je štylistická úroveň textu? Je písaný odborným štýlom a pritom zrozumiteľný, vrátane prekladov z cudzích jazykov? Neobsahuje priveľa preklepov a gramatických chýb?*
- **Rozsah.** *Je primeraný typu práce (bakalárska 30-40 normostrán, diplomová 50-70 normostrán)? Nevhodné sú kratšie práce, ale aj práce, v ktorých autor uvedený rozsah výrazne prekročil v dôsledku toho, že si nevedel jasne stanoviť priority).*

2. Úroveň spracovania teoretickej časti a metodologických východísk: 0-40 bodov

Ide o jadro práce typu prehľadovej či teoretickej štúdie (pokiaľ bola taká ako postupová práca zadaná). Vo výskumných prácach ide o úvodnú časť zameranú na informovanie čitateľa o doterajších poznatkoch z príslušnej oblasti a vytvorenie teoretického rámca pre vlastný výskum. Kritériá hodnotenia:

- **Prepojenie s ostatnými časťami práce.** *Korešponduje táto časť s cieľom práce a výskumnými otázkami, ktoré si autor kladie? Využíva autor dostatočné množstvo zahraničnej i domácej literatúry relevantnej problému práce?*
- **Vymedzenie kľúčových pojmov.** *Sú pojmy, s ktorými sa v práci operuje, jednoznačne a zrozumiteľne vymedzené? Opiera sa pritom autor o relevantné zdroje?*
- **Práca so zdrojmi.** *Využíva autor adekvátne primárne zdroje? Nevychádza pričasto zo sekundárnych, terciálnych či nevedeckých zdrojov? (Negatívne sa hodnotí, ak je hlavným zdrojom informácií učebnicová a encyklopedická literatúra, predátorské časopisy, či nerecenzované internetové pramene.) Uvádza autor zdroje svojich informácií? Nedopúšťa sa vedomého či nevedomého plagiátorstva?*
- **Kritický prístup autora.** *Sú autorove tvrdenia podložené? Zaujíma autor k citovaným prácam vlastný postoj, alebo spracoval túto časť iba ako koláž citácií?*
- **Tvorba teoretického rámca.** *Zhrnul autor explicitne svoje teoretické východiská? Vyúsťuje táto časť práce do jasne definovaného teoretického rámca pre ďalšiu analýzu?*

3. Úroveň spracovania empirickej časti (metodika, využitie zdrojov, analýza, diskusia): 0-35 bodov

- **Nadväznosť výskumu na predchádzajúcu časť práce.** *Vyplýva cieľ výskumu, otázky a/alebo hypotézy z predchádzajúceho rozboru literárnych poznatkov?*
- **Formulácia otázok a hypotéz.** *Sú otázky formulované tak, že je možné hľadať na ne odpoveď? Sú hypotézy podložené? Sú formulované tak, že ich možno overovať? Vyjadrujú očakávaný smer rozdielu medzi skupinami alebo vzťahu medzi premennými? Nie je počet otázok / hypotéz príliš skromný alebo naopak priveľký?*
- **Opis výskumného súboru.** *Je dostatočne opísaná výskumná vzorka (vzorky) a spôsob jej (ich) výberu? Je veľkosť súboru primeraná? (Optimálna veľkosť vzorky závisí od dizajnu výskumu. Veľmi rámcovo možno odporúčať minimálne 100 respondentov pri dotazníkovom výskume, 30 respondentov pri dlhšie trvajúcej intervencii napríklad v školskej triede, 7 účastníkov individuálnych interview, 4 fókusové skupiny. Tieto otázky si však študent musí ujasniť zo školiteľom.)*
- **Dizajn a metódy výskumu.** *Je zvolený výskumný postup dostatočne zdôvodnený? Je primeraný riešenému problému? Sú použité metódy zrozumiteľne opísané, sú uvedení ich autori? Sú uvedené psychometrické charakteristiky meracích nástrojov? Sú tieto nástroje dostatočne reliabilné? Sú uvedené metódy spracovania údajov (osobitne metódy kvalitatívnej analýzy v kvalitatívnom výskume)? Sú zvolené metódy štatistického spracovania údajov a kvalitatívnej analýzy (podľa charakteru výskumu) primerané skúmanému problému a získaným dátam?*

- **Interpretácia výsledkov.** Vyplývajú autorom formulované zistenia z údajov? Sú výsledky dokumentované (tabuľkami, grafmi, príkladmi výpovedí)? Sú opísané zrozumiteľne? Nevyskytujú sa chyby v argumentoch autora? Nechýbajú odpovede na výskumné otázky a vyjadrenia k platnosti hypotéz (ak boli formulované)?
- **Diskusia.** Je zrejmý vzťah medzi získanými výsledkami a teoretickými predpokladmi autora? Porovnáva autor svoje výsledky s výsledkami iných výskumov a zaujíma stanovisko k zhodným a rozdielnym zisteniam? Uvedomuje si autor limity svojej práce a diskutuje o nich?

4. Výsledky a prínos záverečnej práce, 0-10 bodov

- **Splnenie cieľov práce.** Vyjadril sa autor k splneniu stanovených cieľov? Konfrontoval svoje zistenia s výskumnými otázkami a hypotézami? Sformuloval primerané závery? Vyplývajú závery z výsledkov výskumu?
- **Prínos práce.** Prináša práca nové poznatky alebo overenie starších poznatkov v nových podmienkach? Sformuloval autor prínosy pre psychologickú teóriu, prípadne návrhy na ďalší výskum? Pokúsil sa autor sformulovať akceptovateľné implikácie pre prax?
- **Originalita.** Aká je miera originality práce? (Aj v prípade repliky staršieho výskumu musí text obsahovať vlastné myšlienky autora.)

5. Zhodnotenie, otázky k obhajobe práce

Zhodnotenie by malo stručne zosumarizovať najsilnejšie a najslabšie stránky práce. Posudzovateľ môže podať návrhy, ako prácu (otázky, postupy) vylepšiť, keby autor mienil pokračovať v štúdiu danej témy. **Otázky** by mal uviesť hlavne oponent; školiteľ môže, ale nemusí. Otázky by mali vychádzať z textu práce a byť podkladom pre kritickú analýzu tvrdení v práci obsiahnutých.

6. Vyjadrenie vedúcej/vedúceho práce k výsledkom originality práce (povinné)

Na tomto by sa vedúci práce mal vyjadriť k zhode v systéme AIS aj eTheses. Manuály sú k dispozícii na adrese <https://uniba.sk/index.php?id=11223>.

Hodnotenie: A (100-91 bodov), B (90-81 bodov), C (80-73 bodov), D (72-66 bodov), E (65-60 bodov), Fx (<59 bodov)

Poznámka k prípadnej spolupráci s externým konzultantom

Ak študenti využijú externého konzultanta, ktorý im pomôže napríklad so spracovaním štatistiky, mali by vedieť vysvetliť svoj postup, porovnať použité metódy s inými, a vedieť odpovedať na ďalšie otázky. Odporúčame radšej analyzovať dáta jednoduchšími metódami než prezentovať sofistikované a vysoko expertné metódy, ktorým sám študent nerozumie. Zároveň upozorňujeme, že ak priamo vložia do svojej práce generický text dodaný konzultantom, môže to viesť ku zhode s inými prácami a obvineniu z plagiátorstva. Aj keď je celková zhoda percentuálne nízka, doslovné použitie celých viet bez uvedenia autora predstavuje plagiátorstvo a môže byť dôvodom pre negatívne hodnotenie.

Poznámka pre doktorandov a školiteľov

Keďže schopnosť posudzovať prácu iných (peer-review) je základom súčasného fungovania vedy, považujeme schopnosť písania posudkov za mimoriadne dôležitú spôsobilosť.

Očakávame od doktorandov, že budú svoje posudky konzultovať so svojimi školiteľmi, a od školiteľov, že sa budú aktívne zaujímať o to, ako si ich doktorandi poradili s posudkami a budú im pri písaní poskytovať supervíziu, poradenstvo a podporu.

Celkové hodnotenie:

A – nemá žiadne zásadnejšie nedostatky, obsahuje originálne myšlienky, stála by za publikáciu

B – práca obsahuje mierne nedostatky – ale základný dizajn je kvalitný a výsledky sú prínosom

C – práca obsahuje zásadnejšie nedostatky, ale dizajn je v zásade v poriadku a každá jej časť plní svoju úlohu

D – niektorá z častí práce neplní svoj cieľ, ale základná logika práce má zmysel

E – viacero častí práce neplní svoj cieľ, práca však aspoň rámcovo dáva zmysel

Fx – práca nedáva zmysel, alebo autor očividne nechápe niektorú zo základných zásad vedeckého poznania, alebo má práca prvky plagiátu

Schválené na pracovnej porade ÚAP FSEV UK dňa 18.11.2014
Doplnená verzia z 16. 6. 2018